

Een uitgeversperfin

(Door Jan van Riel; uit: *Perfinpost* nr. 153, sept. 2025)

De getoonde briefkaart is van de firma A.F. Formiggini uitgever te Roma verzonden op 10 juni 1925 naar Firenze voorzien van een 5 centesimi postzegel wat voldoende was voor drukwerk binnenland.

Afb. 1: briefkaart met perfin f. van 10 juni 1925

Afb. 2: perfin f.

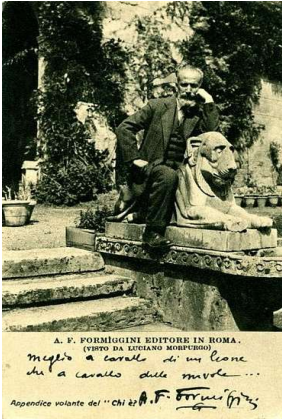
De perfin f. (zie afbeelding 2) is gebruikt van 1918 tot 1928

Eigenaar van de uitgeverij was Angelo Fortunato Formiggini geboren in Villa Montecatino op enkele kilometers afstand van Modena. Hij was het vijfde kind van een joods gezin. Zijn voorouders kwamen uit Formigine waarvan ze hun achternaam hadden overgenomen.

Angelo studeerde af aan het Liceo Muratori te Modena. Daarna studeerde hij aan de Universiteit voor rechtsgeleerde en sloot die studie cum laude af. Hij verhuisde in 1902 naar Rome waar hij letteren en wijsbegeerte aan de faculteit van de Universiteit La Sapienza studeerde.

Afb. 3: A.F. Formiggini

In 1903 werd hij ingewijd in de loge van Vrijmetselarij 'Lira e Spada' (de Lier en het zwaard) In 1904 werd hij meester.

In 1908 beleefde Angelo zijn debuut als uitgever.

Afb. 4: Angelo Formiggini gezeten op een beeld van een leeuw in Rome

Hij organiseerde een evenement om de aandacht te vestigen op strijd van de inwoners van Bologna en Modena door een viering van de historische slag bij Zappolino, ook wel bekend als de oorlog van de Eiken Emmer. De strijders uit Modena wonnen de slag maar vielen Bologna niet binnen. Ze hielden voor de poorten van Bologna een Palio (paardenrace) en namen als overwinningsteken een houten putemmer mee van de waterput bij de Porta San Felice net buiten Bologna.

Alessandro Tassoni schreef hier een gedicht over in 1614.

De emmer wordt goed bewaakt, als een relikwie, in het gemeentehuis van Modena (zie afbeelding 5)

afb. 5: de Emmer in het gemeentehuis van Modena.

In 1912 verhuisde hij naar Genua en meldde zich als officier aan het oorlogsfront in 1915. Hij werd echter al in 1916 ontslagen uit het leger en verhuisde met zijn uitgeverij naar Rome wat de geboorteplaats van zijn vrouw Emilia Santamaria was.

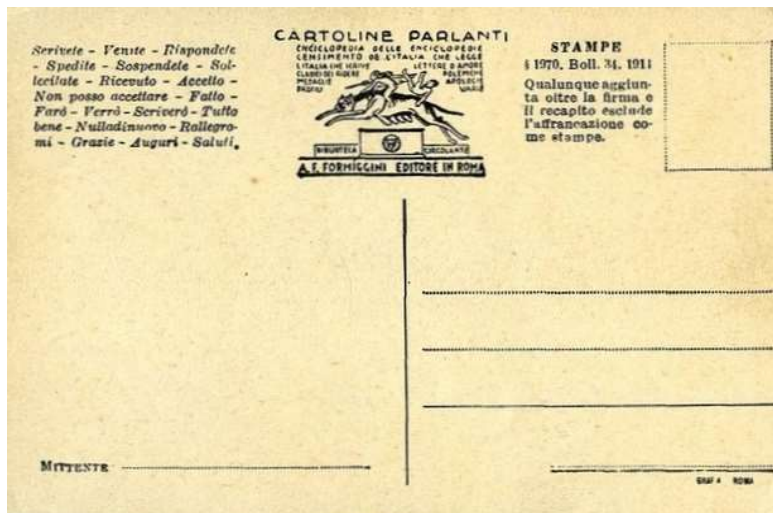

In 1918 had hij als nieuwigheid verzonnen om de boeken welke hij uitgaf te voorzien van het profiel van de auteur. In 1921 richtte Formiggini het Instituut voor de propaganda van de Italiaanse cultuur op.

In 1925 werd de stichting overgenomen door het Nationaal Fascistisch Cultureel Instituut onder voorzitterschap van minister Giovanni Gentile, een echte fascist.

Afb. 6: logo van Formiggini als uitgever in Rome

In 1926 ontwierp hij de 'Cartoline Parlanti' dit waren prentbriefkaarten met foto's van culturele figuren vergezeld van een stelregel.

Afb. 7: een van de 'Cartolini Parlanti' (sprekende kaart)

Formiggini was geen echte zakenman. Het bedrijf kreeg financiële problemen en hij moest eind jaren twintig de grond verkopen waarop zijn geboortehuis stond.

Toen dat niet genoeg was besloot hij het bedrijf om te vormen tot een N.V. In 1938 werden de rassenwetten aangenomen en door de antisemitische propaganda werd Formiggini geconfronteerd met zijn jood zijn.

Hij veranderde de naam van de uitgeverij om onteigening te voorkomen in Società Anonima Edizioni dell'ICS.

Hij had gehoopt als niet-orthodoxe jood gevrijwaard te zijn van internering, maar dat was te vergeefs.

Hij keerde terug naar Modena als afsluiting op zijn levenscyclus en wierp zich op de ochtend van 29 november 1938 van de Ghirlandina (de klokkentoren) van de Dom van Modena. Hij had een brief gericht aan de Koning en een aan Mussolini in zijn zak en ook zijn zakken vol geld gestopt zodat de fascistie niet konden zeggen dat hij om economische redenen zelfmoord had gepleegd. De kranten mochten niets publiceren van dit alles.

Na zijn dood bestond de uitgeverij nog tot 1941. Zijn vrouw compenseerde de aandeelhouders uit eigen zak en de hele voorraad verkocht ze aan de Milanese uitgeverij Bietti. De totale productie van Formiggini bestond uit zo'n 600 titels.

Bronnen:

- *Cartoline Parlante en fotokaarten van Formiggini uit Collectie van Tony Frisina.*
- *Wikipedia: geschiedenis van de uitgeverij.*
- *Catalogo dei Perfin d'Italia van J.J.C. van Riel.*